

# Bendrojo ugdymo aktualijos

Ramūnas Skaudžius,  
*švietimo, mokslo ir sporto viceministras*

2022 m. gruodžio 1 d.



# Startuoja atnaujintas ugdymo turinys

2022 m. rugsėjo 30 d. patvirtintos *Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosios programos*

Dokumentą sudaro įvadas ir 49 priedai (Kompetencijų raidos aprašas, priešmokyklinio ugdymo programa ir dalykų programos)

**Bendrujų programų įgyvendinimas:**

nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. - Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, Lenkų tautinės mažumos gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa ir Lietuvių kalbos pagal mokėjimo lygius (A1–B2) bendroji programa

nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. - visų dalykų bendrosios programos 1, 3, 5, 7, 9 / IG , IIIIG klasėse

nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. - visų dalykų bendrosios programos 2, 4, 6, 8, 10 / IIG, IVG klasėse

Bendrujų programų atnaujinimas buvo pradėtas 2019 metais.

## KAS NAUJA PROGRAMOSE?

- Ugdymo rezultatai aprašyti kaip mokinių iš(si)ugdytos 7 kompetencijos
  - Ugdymo rezultatai aprašyti 4 pasiekimų lygiais, siekiant atliepti mokinių poreikių įvairovę
  - XXI amžiaus aktualios temos integruotos į mokymosi turinį
  - 70/30 proc. privalomo / pasirenkamo mokymosi turinio
- Gyvenimo įgūdžiai 1–10 / II gimn. kl. apima socialinį emocinį ugdymą, prevencines programas, žmogaus saugą, pirmąją pagalbą, sveikatos ir lytiškumo ugdymą.
  - Lietuvių kalba pagal mokėjimo lygius (A1–B2) yra skirta atvykusiems iš užsienio mokiniams.
  - Nauja vidurinio ugdymo sąranga ir nauji dalykai viduriniame ugdyme (filosofija, ekonomika ir verslumas, inžinerinės technologijos, socialinė pilietinė veikla) – atitinkamų teisės aktų pakeitimai bus patvirtinti iki 2023 m. kovo 1 d.

# Kodėl keičiama vidurinio ugdymo sąranga?

- **Nėra konceptualaus skirtumo tarp bendrojo (B) ir išplėstinio (I) kursų** (nei organizavimo, nei turinio požiūriu). Neaiški B kurso paskirtis ir turinys, dažnai nulemia, kad **B kursas pasirenkamas tik trūkstantoms valandoms užpildyti**, mokiniai nesirenka laikyti egzaminų ir mokymosi rezultatas yra abejotinas.
- **Platus privalomas branduolys** (privalo mokytis bent 8 dalykų iš visų sričių, bet dažnai mokosi dar daugiau dalykų) lemia, kad **mokomasi paviršutiniškai, galimybė mokytis tam tikras sritis giliau yra ribota**.
- **Orientuojamasi į egzaminų programą**, o ne į bendrosiose programose numatytų kompetencijų ugdymą.
- **Nepakankamai vertinama branda plačiaja prasme**, nes privalomas brandos vertinimas apsiriboja tik dviem privalomais brandos egzaminais ir teigiamais paskutiniųjų mokymosi metų metiniais įvertinimais.



## KAS NAUJA DĖL MOKINIŲ PASIEKIMŲ VERTINIMO:

- Atsisakyta brandos egzaminų programų
- Nebelieka mokyklinių brandos egzaminų
- Valstybinius brandos egzaminus sudaro tarpinis (-iai) patikrinimas (-ai) (11 kl.) ir brandos egzaminas (12 kl.).

# Valstybiniai brandos egzaminai nuo 2024–2025 m. m.

ŠMSM

- Valstybinio brandos egzamino įvertinimą (maks. 100 balų) sudaro tarpinio patikrinimo (maks. 40 balų) ir brandos egzamino (maks. 60 balų) įvertinimai.
- Tarpinį patikrinimą laiko visi privalomus ir privalomai pasirenkamus dalykus pasirinkę mokiniai. Atleisti nuo tarpinio patikrinimo ar pakeitę mokomąjį dalyką mokiniai jį gali laikyti po metų.
- Tarpiniai patikrinimai vykdomi ir vertinami el. būdu. Jie nėra perlaikomi.
- Nelaikius tarpinio patikrinimo neleidžiama laikyti brandos egzamino.

Privalomas VBE	<b>Lietuvių kalba ir literatūra</b>	
	pagal išplėstinio (A) arba bendrojo (B) kurso programas 2xT + VBE	
Pasirenkami VBE	<b>Matematika</b>	
	pagal išplėstinio (A) arba bendrojo (B) kurso programas 2xT + VBE	
	Gimtoji kalba ir literatūra Užsienio kalba Biologija Chemija Fizika Informatika	Inžinerinės technologijos Istorija Geografija Ekonomika ir verslumas Filosofija
	valstybinis T + VBE	

Valstybinių brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo projektas bus pristatytas derinti 2023 m. vasario mėn. Valstybinių brandos egzaminų užduočių aprašai bus derinami su švietimo bendruomene gruodžio-vasario mėn.

# Pokyčių fiksavimas teisės aktuose

2022 m.  
rugsėjis



Patvirtintos atnaujintos Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosios programos

2022 m.  
gruodis



Patvirtintas Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašas, kuris įtvirtins atnaujintą vidurinio ugdymo sąrangą

Paskelbti valstybinių brandos užduočių, įskaitant ir tarpinius patikrinimus, aprašų projektai

2023 m.  
sausis



Startuoja el. įrankis atnaujintoms pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programoms atvaizduoti, temoms filtruoti

2023 m.  
kovas



Patvirtinti Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrieji ugdymo planai 2023–2024 ir 2024–2025 metams

Paskelbtas valstybinių brandos egzaminų ir tarpinių patikrinimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo projektas, tarpinių patikrinimų vykdymo 2024 m. tvarkaraščio projektas

# Atnaujinamas ikimokyklinio ugdymo turinys



Ikimokyklinio ugdymo programą, parengtą pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu patvirtintas **ikimokyklinio ugdymo programos gaires**, vykdo ikimokyklinio, bendrojo ugdymo, laisvasis ar kitas švietimo teikėjas  
*(LR Švietimo įstatymo 7 str. pakeitimas)*



Iki **2023 m. rugsėjo 1 d.** bus parengtos **ikimokyklinio ugdymo programos gairės**



Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programa parengta pagal Ikimokyklinio ugdymo programos gaires pradedama diegti nuo **2025 m. rugsėjo 1 d.**



# Priešmokyklinis ugdymas

ŠMSM



**2022 m. rugsėjo 1 d.** pradėta diegti atnaujinta **Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa;**

Iki lapkričio mėn. mokymuose, kaip diegti atnaujintą programą, dalyvavo 500 priešmokyklinio ugdymo pedagogų ir 500 vadovų (direktorių ar direktorių pavaduotojų).




Priešmokyklinis ugdymas vaikui teikiamas **ne vėliau, nei tais kalendoriniais metais jam sueina 6 m.** (Šl 8 str.).


Vaikui, kuriam iki balandžio 30 d. sukanka 5 m., priešmokyklinis ugdymas **gali būti teikiamas dvejus metus**, jeigu bent vienos programoje ugdomos kompetencijos raiška yra **žemesnė nei iki pagrindinio pasiekimų lygio** (*Priešmokyklinio ugdymo tvarkos aprašo pakeitimas, 2022 11 28*  
<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/665a1f146f5c11ed8a47de53ff967b64?jfwid=iocb1gmhn>)

# Pagalba vaikams, gyvenantiems šeimose, patiriančiose socialinę riziką

ŠMSM



Nuo 2023 m. vasario mėn. **Švietimo valdymo informacinės sistemos (ŠVIS) duomenys papildomi Socialinių paslaugų informacinės sistemos (SPIS) duomenimis** dėl vaikų, augančių šeimose, patiriančiose socialinę riziką  
*(2022 m. lapkričio 14 d. NŠA ir SADM sutartis Nr. PPS-545).*



**Iki 2023 m. kovo 1 d.** bus pakeistas LRV nutarimas dėl Ugdymo, maitinimo ir pavėžėjimo lėšų socialinę riziką patiriančių vaikų ikimokykliniam ugdymui užtikrinti apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašo, kad lėšos vaikams, kuriems skirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas, savivaldybėms būtų perskirstomos **2 kartus per metus.**



Nuo **2024 m.** pradedama įgyvendinti **Vaiko garantijos iniciatyva**, kurios tikslas – stiprinti socialinės rizikos šeimose gyvenančių vaikų ikimokyklinį ugdymą (*Projekto suma – 35 mln. Eur*).

ŠMSM

Rezultatų pripažinimas



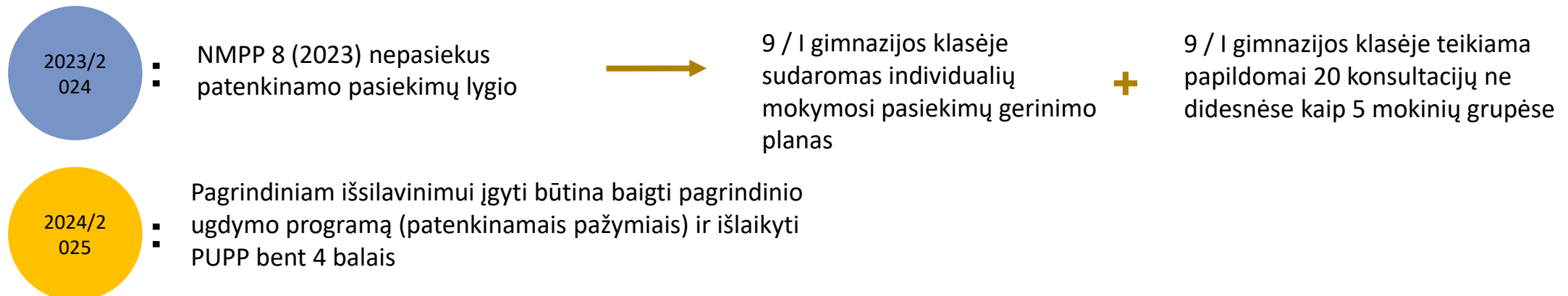
# Keičiami reikalavimai pagrindiniam išsilavinimui įgyti

ŠMSM

Siūlomi pokyčiai Švietimo įstatyme nuo 2024-09-01:

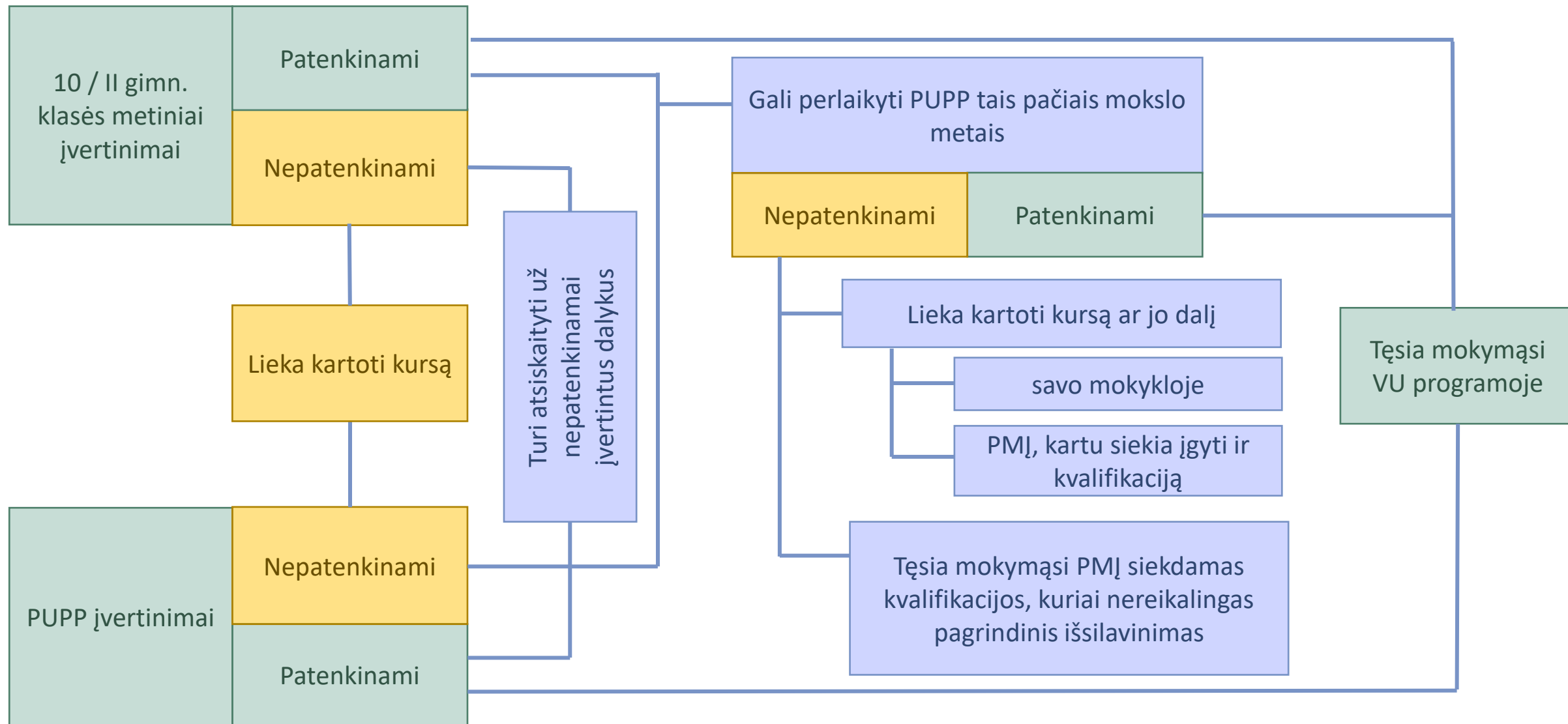
10 straipsnis

4. Pagrindinis išsilavinimas įgyjamas baigus pagrindinio ugdymo programą ir patikrinus mokymosi pasiekimus pasiekus švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatytų dalykų pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimų slenkstinį lygį, išskyrus atvejus, kai asmuo švietimo, ~~ir~~ mokslo ir sporto ministro nustatytais atvejais yra atleidžiamas nuo pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo. Pagrindinio ugdymo įvertinimai atitinka slenkstinį, patenkinamą, pagrindinį ar aukštesnįjį pasiekimų lygius ir jų ribas, nustatytus švietimo, mokslo ir sporto ministro tvirtinamose bendrosiose programose.



# Būdai pagrindiniam išsilavinimui ir / ar kvalifikacijai įgyti

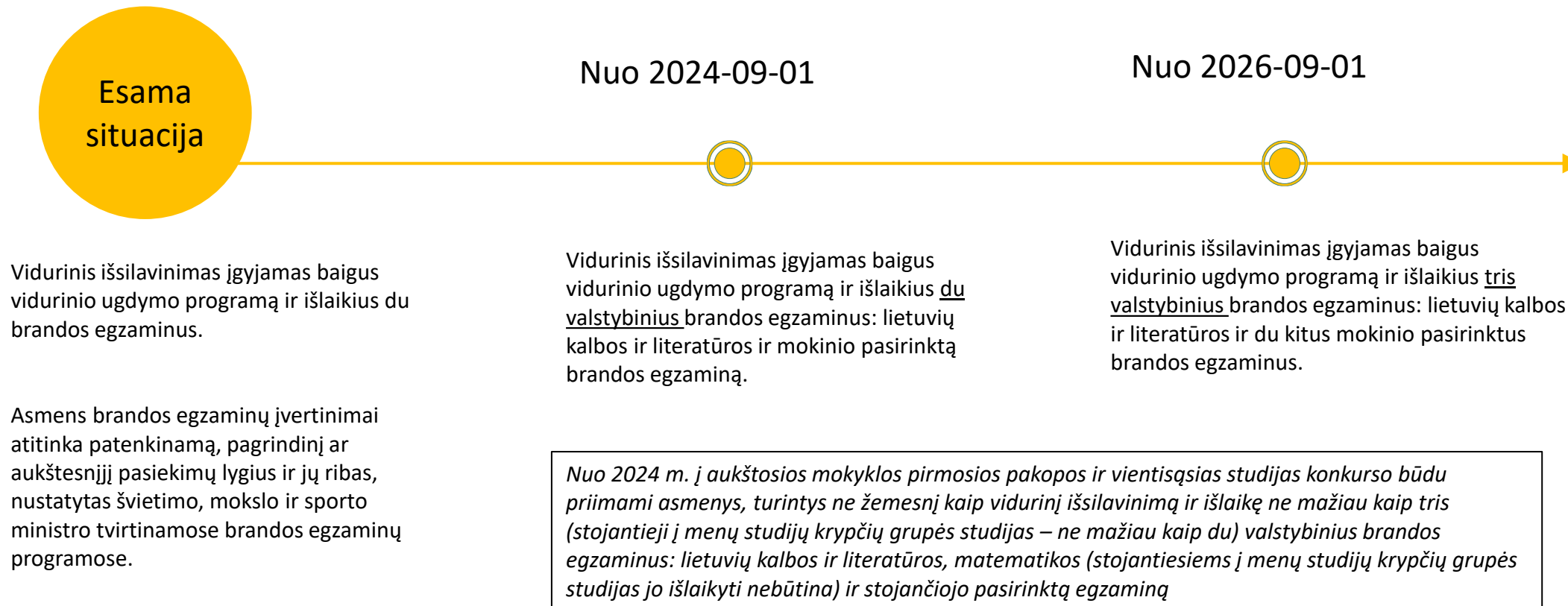
ŠMSM



# Reikalavimai viduriniam išsilavinimui įgyti

ŠMSM

Jau įtvirtinti pokyčiai Švietimo įstatyme:



ŠMSM

Įtraukiojo ugdymo įgyvendinimas



## Regioniniai konsultaciniai centrai

ŠMSM

Regioninio konsultacinio centro tikslas – skatinti įtraukijį ugdymą regione, padedant regiono mokyklų bendruomenėms veiksmingai praktikoje taikyti įtraukties švietime principą ir ugdyti didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius.

Regioninis centras konsultuoja priskirto regiono mokyklas dėl ugdymo ir švietimo pagalbos teikimo mokiniams, turintiems:

1. įvairiapusių raidos sutrikimų;
2. intelekto sutrikimą;
3. mokymosi sutrikimų;
4. kitą negalią ar sutrikimą (atsižvelgiant į regioninio centro turimą patirtį).

Regioninių specialiojo ugdymo centrų kūrimo ir jų veiklos aprašas patvirtintas švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. spalio 6 d. įsakymu

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/0cc9a3a0454311edbc04912defe897d1/asr>



# Regioninių konsultacinių centrų vystymas

ŠMSM

Diskusijos dėl regioninių konsultacinių centrų vizijos

2022 m. birželio–rugsėjo mėn.

Regioninio konsultacinio centro aprašo tvirtinimas

2022 m. spalio mėn.

Regioninių konsultacinių centrų atrankos pradžia

2022 m. spalio mėn.

Dokumentų teikimas tapti regioniniu konsultaciniu centru

2022 m. gruodžio mėn.

Regioninių konsultacinių centrų atrankos pabaiga

2023 m. vasario mėn.

Regioninių konsultacinių centrų struktūros pertvarka ir funkcijų išplėtimas

Iki 2023 m. rugsėjo mėn.

Regioninių konsultacinių centrų veiklos pradžia

2023 m. rugsėjo mėn.

Regioninių konsultacinių centrų veiklos organizavimo, specialistų kompetencijų tobulinimas

2023 m. rugsėjo mėn. ir toliau

Pagal Susitarimą dėl Lietuvos švietimo politikos:

„4. Iki 2023 metų pabaigos bent penkiose skirtingo tipo savivaldybėse ir jų mokyklose išbandyti ir įdiegti įtraukiojo ugdymo priemonės [...].“

Šiuo metu kuriami trys įtraukiųjų klasių modeliai:

1. visiškos / uždaras įtraukties modelis;
2. judus / mobilus įtraukties modelis;
3. atviras / srauto įtraukties modelis.

Modeliai yra sąlyginiai. Jų realus įgyvendinimas priklauso nuo konkrečios mokyklos ir mokinių poreikių. Realybėje gali būti modelių mišiniai ar kitokie modeliai. Mokykla neprivalo pasirinkti vieno modelio, gali derinti skirtingus skirtingoms klasėms.

# Preliminarus atvirų įvairovei klasių modelių išbandymo planas

ŠMSM

Įsteigta apie 100 įtraukiujų klasių. 2023 m. biudžete numatyta 2,184 mln. Eur (preliminariai 100 mokytojo padėjėjo ir 50 antrojo mokytojo ar švietimo pagalbos specialisto pareigybių).

Parengti įtraukiujų klasių modeliai

2022 m. gruodžio mėn.

Atrinktos savivaldybės, kuriose bus išbandomi įtraukiujų klasių modeliai

2023 m. balandžio mėn.

Įtraukiujų klasių modelių įgyvendinimo suderinimas

2023 m. gegužės–rugpjūčio mėn.

Pradės veikti bandomosios įtraukiosios klasės

2023 m. rugsėjo mėn.

# Pagalba pedagogams

ŠMSM

## Kvalifikacijos tobulinimas

Nacionalinės kvalifikacijos tobulinimo programos.

Prioritetai:

- Skaitmeninių kompetencijų stiprinimas
- Kompetencijų, reikalingų įtraukties principams įgyvendinti, tobulinimas
- Pilietinio ugdymo kompetencijų stiprinimas
- Ugdymo praktikos ir didaktikos kompetencijų tobulinimas
- Lyderystės ugdymuisi ir mokymuisi kompetencijų tobulinimas

## Naujų pedagogų pritraukimas

Stiprinamas pedagogų, kurių trūksta, pritraukimas / parengimas:

- Stipendijos pedagogikos studentams
- Papildomos valstybės finansuojamos vietos pedagogikos studijose
- Tęsiamas projektas „Tęsk“

## Pagalba vadovams

- Keičiamos vadovų funkcijos Švietimo įstatyme, kad būtų orientuojamasi į ugdymą ir vadovavimą ugdymui (pateiktas ŠĮ keitimas)
- Konsultacijos vadovams teisės, personalo valdymo ir pan. klausimais (NŠA)
- Mentorystė naujiems vadovams
- Nuo 2023–2024 metų planuojamos magistrantūros studijos vadovams



## **Dėkojame**

Telefonas +370 5 219 1190

El. paštas [info@smsm.lt](mailto:info@smsm.lt)

A. Volano g. 2,

LT-01124 Vilnius